

Kan demokratiet stadig betale sig?

Skal vi vælge folkestyret, uanset hvor forarmede vi bliver, eller skal vi have et elitestyre som i Singapore, der kan sikre væksten? Debat med Asger Aamund og Ove Kaj Pedersen.

Hellere vækst og folkelig velstand end et demokrati, der er taget som gidsel af den del af befolkningen, der ikke arbejder og som stemmer sig til at leve på det arbejdende mindretals bekostning. Sådan lyder den opsigtsvækkende konklusion fra Asger Aamund.

»Jeg vil ikke ofre dette lands folkelige velstand til fordel for et demokrati, der ikke fungerer. Hvis den udvikling fortsætter, som vi har set gennem lang tid, hvor mere end halvdelen af vælgerbefolkningen er uden for arbejdsmarkedet, og hvor hele Servicedanmark forfalder, og industrien og arbejdspladserne flygter ud af landet, mens samfundet ældes og konstant bliver fattigere med politikere, der nægter at være statsmænd og reformatorer og kun tænker på, hvordan de kan rage magten til sig, så vil jeg mene, at man skal tage demokratiet op til debat.«

I Aamunds analyse er det danske og vestlige demokrati faretruende tæt på at stille sig i vejen for økonomisk vækst.

»Hidtil har vi haft et næsten helligt forhold til demokrati. Og det kan man jo godt forstå, når vi ser på vores historie, og indtil nu har de demokratiske lande også haft stor økonomisk fremgang. Men går vi tilbage til Stauning, var tanken med demokratiet og velfærdsstaten, at de 80 procent stærke skuldre, der var på arbejdsmarkedet, skulle bære byrderne fra de 20 procent svage. I dag har folkestyret taget en grotesk drejning, hvor et flertal, der ikke laver noget, kan stemme sig til de penge, der tilhører det mindretal, som arbejder. Konsekvensen er den enorme offentlige sektor og det høje skattetryk, og det gør det svært at få ny vækst.«

Har man vækstbrillerne på og tager et kig på verdenskortet, er der noget, der tyder på, at demokratierne har svært ved at skabe vækst. Lande som Kina og Singapore, der har et-parti-systemer, oplever en eksplosiv vækst, mens de gamle demokratier i Europa og USA plages af lav vækst, arbejdsløshed og en stor offentlig gæld. Asger Aamund pointerer, at de autokratiske modeller er kommet for at blive.

»Demokratiet er også underlagt en slags evolutionær proces, og hvis ikke demokratiet er den bedst egnede styreform, ja, så vil det dø. Og man kan se, at der er dukket nogle styreformere op, som vi ikke rigtig vil være ved. Vi ser på dem som nogle tilfældigheder, men det er de ikke. Jeg har rejst meget i Kina under Kulturrevolutionen og de højtrangerede embedsmænd, jeg havde adgang til, sagde: »I skal ikke tro, at det nye Kina vil få en demokratisk struktur som det, I har i Vesten. Vores model er Singapore«. Singapore har det, der hedder et 'guided democracy' eller det, de kalder 'kontrakt-demokratiet'. Det er reelt et etparti-system, og kontrakt-demokratiet består i, at folket ikke blander sig i politik og til gengæld giver regeringen folket en flot levestandard, en retsstat og meget lidt korruption. Og det er det, som Kina vil efterligne, og det er også det, Putin og Tyrkiets præsident Erdogan har set.«

Men er det en model, du ønsker dig for Danmark?

»Jeg er demokrat med liv og sjæl, men folkestyre betyder ikke, at døgnets uansvarlige politikere besidder en uangribelig ret til at køre deres betroede samfund i sæk i demokratiets hellige navn. Vi skal ikke én gang for alle kappe forbindelsen til demokratiet eller have en

enevældig konge, men i en nødsituation, ligesom under krigen, kan man have en slags elite--regering i en periode, som bistår de folkevalgte - skal vi sige lidt håndfast. Så vi kan få de nødvendige reformer. «

Kina kommer til at ligne os ikke omvendt

Det er ikke en analyse, professor på CBS Ove Kaj Pedersen deler. Berlingske fanger Ove Kaj Pedersen, der har udgivet bogen *Konkurrencestaten*, på en telefon i Rom.

»Indtil nu har vi jo betragtet demokrati som et gode i sig selv. Men ja, demokratiet kan betale sig. Der er ingen grund til at sætte spørgsmålstegn ved demokratiet på grund af den økonomiske konkurrence med Kina. De vestlige demokratier har gennem 150 år vist, at de kan skabe en udvikling, som ingen af de autokratiske lande i længden har kunnet. F.eks. kollapsede det sovjet-kommunistiske system også pga. den økonomiske konkurrence med Vesten og jeg er ikke et sekund i tvivl om, at det også vil ske med Kina. Forskellen vil være, at Kina vil demokratisere sig selv gradvis, netop for at kunne fastholde sin konkurrenceevne.«

Så du kan ikke genkende den onde spiral, som Asger Aamund ser?

»Det er et alt for drastisk argument. Hvis man sammenligner med tidligere økonomiske kriser først og fremmest fra 1970erne til midten af 80erne så ser vi faktisk, at de fleste vestlige befolkninger er parat til at gennemføre store reformer, som indebærer betydelige begrænsninger på det offentlige forbrug. Og det er jeg ikke i tvivl om, vil ske i de vestlige lande igen.« (...)

Så du er ikke pessimist på demokratiets vegne?

»Nej, jeg synes, at demokratiet er en af de stærke konkurrencefordele, Vesten har: De lande, der har kunnet skaffe høj legitimitet til deres politiske system, har også haft den højeste produktivitetsstigning og den højeste vækst af alle lande. Tid er en meget vigtig faktor her. Sovjetunionen var jo også en meget stærk økonomi i 50'erne og 60'erne, og det viste sig at være en kolos på lerbædder. De fejl vil Kina ikke gentage, og derfor vil deres system komme til at ligne vores, ikke omvendt.«